9890

D IV 8
18

g

Pri 35.—

Cal. 12

HOFFMANN, Friedrich 1626-1725

CARDIANASTROPHE ADMIRANDA SEU CORDIS INVERSIO MEMORABILIS

Tam Phyſicis, Quàm Theologis ac Medicis ſcitu admodum Jucunda & utilis

OBSERVATA

à

COLLEGIO MEDICO CIVITATIS HALLENSIS

IN

ANATOMIA CADAVERIS SEXUS FOEMINEI

AUTORE

FRIDERICO HOFFMANNO

Med. D. Hallenſ. Saxon.

LUGDUNI BATAVORUM.

Apud GERARDUM CORTS, 1740.

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

VIRO

NOBILISSIMO EXCELLENTISSIMO DOMINO

GUERNERO ROLFINCIO,

Phil. & Medic. Doctori celeberrimo, Practic. & Chim. Prof. Publ. famigeratiſſimo, Academiæ Jenenſis SENIORI graviſſimo

S. P. D.

JAmdudum nihil æquè habui in votis, atque ut quâdam bearer occaſione, quâ TIBI ævi noſtri *MEDICORUM Coriphæo*, omnium ſeculorum memoriâ digno, ob pervagantem orbe Europæo edecumatæ *Artis* noſtræ ſcientiam *Tuam*, ac peritiam, aliquo grati animi τεκμηρίῳ gratificari, & meam filialem in *TE* obſervantiam declarare poſſem.

Tua Virtus egregia, *authoritas* eximia, *integritas* ſpectata, & *doctrina* admiranda, quâ modernæ ſanioris *Medicinæ* cultus nititur, idem illud merentur.

Quinquageſimnns annus eſt, ex quo humanæ ſalutis antiſtes, Morborum debellator, optimé de re medicâ meritus es, ut qui abſolutisſimam variis ingenii Tui monumentis jatrices encyclopædiam contexuiſti, & abſtruſiores Artis latebras illuſtraſti.

Vigeſimus primus jam annus, & eò ampliùs eſt, cum Medicinæ recondita Mihi, & aliis communicantis, ut alterius *Ammonii Alexandrini* lateri cum admiratione & ſtupore adhærere ſummæ felicitati, ac laudi ducerem. Aurea dictionis tuæ catena animos auditorum capiebat quaſi & vinciebat, Verba Tua erant oracula, admonita conſilia, conſilia auxilia, diagnoſtica & prognoſtica Sibyllina folia.

Quicquid in Me eſt, quo vel aliis opem deſiderantibus prodeſſe, vel hactenus Me profuiſſe ſcio, *TIBI* juxta DEUM Me debere ex animo fateor & profiteor.

Sinceriſſima animi affectio, qua Me tui amantiſſimum veriſſimâ fronte, nec fucatis corporis geſtibus inde usque dignatus es, nullâ usquam poſteritatis oblivione exſtinguenda erit.

Tantorum beneficiorum præſtitorum memori ac grato diſcipulo tantis meritis reſpondendi materiam præbuit Præſens hoc Literarium opuſculum

culum DE CARDIANASTROPHE admirandâ ſeu CORDE *inverſo* mirabili.

Hanc cum in quodam cadavere ſexus fœminei, ob capitale facinus gladii ſupplicio adjudicati, inventam, *SERENISSIMI NOSTRI PRINCIPIS ac* DNI, DNI *AUGUSTI Adminiſtratoris Archi-Epiſcop. Magdeb.* &c. *DNI Noſtri* clementiſſimi gratioſisſimo indultu felicitas hujus Anni milleſimi ſexcenteſimi ſeptuageſimi primi ad obſervationem anatomicam Nobis conceſſerit, & celeberrimi cujusdam Medici, de præſenti materiâ in judicando prudentiam & animi ſenſa ingenuè ac graviter depromentis, patrocinio opus habeat, id quod illi felicius contingere non poſſe viſum eſt, atque ſi *TUÆ EXCELL*[iæ] auſpiciis niteretur.

Ut Sacerdotes olim Irim precibus elicere ſolebant ad odoris commendationem arboribus quærendam. Ita & Ego pro conciliando huic ſcripto aliquo favore *Clariſſimi nominis Tui* celebritatem; nullus dubitans, quin hoc Meæ in TE obſervantiæ debitæ ceu monumentum devotum & amoris ſponſoriam tabellam eâ benevolentiâ, qua jam plures ſolitus es, haut gravatim excepturus ſis.

Supremum veneror Numen, ut pro ſuâ clemen-

tiâ & προθυμίᾳ TE diu florentem conſervet, omni benedictionum genere augeat, & elapſo mortalitatis hujus curriculo ſeris annis ad divinæ majeſtatis cœleſte palatium migrantem coronâ juſtitiæ & immortalitatis redimitum æternum beet.

EXCELLENTIÆ TUÆ

Dabam Hallis Saxonum
Calendis Martii An. 1671.

Addictisſimus

FRIDERICUS HOFFMANNUS. D.

PRÆ-

PRÆFATIO
AD
LECTOREM.

CURIOSO LECTORI

S. P. D.

RAtionis & intelligentiæ *dictator*, intellectus noſter, LECTOR BENEVOLE, *ſine ſanorum* ſenſuum *obſervationum promorumcondorum poteſt non ſtipatus ſatellitio non longius per inſuetas ac cœcas ſemitas â propoſito Scientiæ & Sapientiæ itinere vel ſcopo recedere, vanâ phantaſiæ ſpecie, ceu ſuavibus ſomnii ludibriis delinitus ſed circumventus.*

Multi Obſervationum *æſtimium in levi habentes poſtbabito Earum uſu natis in cerebro diverſarum opinionum chimæris plus tribuunt fidei. Sed fallunt hi, & falluntur, longè avii â ſanâ ratione deflectentes. Ad* Experientiæ *veluti* ſenſuum *magiſtræ normam uti omnis ratio vera, ita & præcepta & obſervationes ſunt exigenda, ut vel immota ſtatuminentur, ſi Naturæ congruant, vel corrigantur ſi deficiant. Sola librorum mutorum Præceptorum inſpectio, conjecturæ inanes & Majorum dictata, neceſſitates Naturæ excogitatis & fictis rationibus ſubjugantium, non ſufficiunt, & nunquam inde ad* intellectus *adæquationem cum rebus ipſis eluctabimur. Etenim*

nim Ratio *non Naturam, ſed ipſa ſe metitur.* Ratio *Naturae conformis ſit, non autem Naturam ſubigamus Rationibus. Natura per Naturam, quemadmodum ſcriptura per ſcripturam explicanda; non vero per Rationes evertenda. Hujus Librum evolvamus, quem Nobis ſuppeditant Tria dicta* Regna Minerale, Vegetabile & Animale *duplici recludenda clave* ANATOMIA *ſcil.* VITALI & LOCALI.

Ingenioſiſſimorum Naturæ Myſtarum Iatro-chymicorum ILLIUS VITALIS *dictæ inventio jure & merito vigilanti debetur induſtriæ, quod, quæ olim Medicorum hallucinationes & phyſicorum errata in ratiociniis illorum animadverſa, detectis moderno tempore novis Naturæ phœnomenis ſcribentibus prius non obſervatis, elevata deſtruxerint, quo* ζητήματα *nonnulla ſine formis inexplicabilibus, qualitatum elementarium næniis, principiorum hypoſtaticorum ternario numero exploſo, luculentius explicantur, quàm olim fieri conſuevit, ſolius pyrotechniæ adminiculo, cum chymicis obſervationibus conjunctæ, quâ conſtat, tum quo usque vel mera ſaltem texturæ partium mutatio, facta vel ab Arte vel Naturâ exporrigere ſe queat in novis qualitatibus in unâ eâdemque materiæ portione producendis,* (teſte Francif. Bacon. de Verulam. in Augment. Scient. & Nobilisſim. Anglo Robert. *â* Boyle in chymiſt. Sceptic.) *tum quâ ratione inde ceu ex radicibus, morborum progerminent flores, ex floribus ſemina, tum quomodo æquè Medicamina ex illius contrà hos deleterios fructus propullulantes concinnari debeant, ut Medicina noſtra &* Naturalis ſcientia Phyſica *priſco illo ævo plusquam cimmeriis ignorantiæ tenebris offuſæ jam ſplendidiſſimo veritatis fulgeat jubare.*

Quales etiam non faces ANATOMIA LOCALIS *imprimis* vivorum, *veluti novus* Medicinæ *phoſphorus apertis*

tis

tis ac luculentiſſimis radiis intellectus nebulas erroribus cœcati diſpellentibus amore flagrantibus animis veritatis anthropologicæ accendit? Numne mirificus ille Maris Microcoſmici Euripus, ductus chyliferi meſenterici & thoracici cum vaſis lymphaticis & ſalivalibus inde usque in abſtruſo manſiſſent; quis unquam fermentorum nedum in viſceribus, ſed & ſingulis corporis partibus etiam minutisſimis gliſcentium, ductus pancreatici, motus inteſtinorum & aliorum cognitionem attigiſſet, de genuino modo conceptionis, & formanis in utero fœtifero quantum ſilentium; de Chirurgia infuſoriâ & transfuſoriâ nemo muſſitaſſet, tantum abeſt, ut volumina de hiſce in publicum dare quispiam ſibi præſumſiſſet.

Ut igitur ſummis elogiis dicta VIVORUM ANATOMIA *celebranda item nec laude ſuâ deficit* DEFUNCTORUM *ſeu* CADAVERUM. *Nam & hujus operâ, quæ priora ſecula forſan in rimandis corporum noſtrorum abditis parum firma, nec ſatis bene perveſtigata ad Nos transmiſerunt, jam accuratius, exquiſitius, cæteroquin perfectius cognita & perſpecta habemus, ut hinc quoque conſtet, multa olim vel conſentiendi vel ſubſcribendi facilitate vanis rationibus fultâ frivolè adſtructa fuiſſe. Præterquam enim quod hujus adniculo reſeratis Corporis clauſtris manibus cordatis, naturalem non ſolum partium corporis humani ſitum, ſtructuram, corporis conformationem & diſpoſitionem cognoſcimus, ſed &, ſi qua in interioribus corporis receſſibus Membrorum præter Naturam portenta & alia Naturæ adulteria admirabilia & inexplicabilia per* αὐτοψίαν *Nobis oſtenduntur. Ex quorum cenſu & teſtis locuples erit Præſens* CARDIANASTROPHE *Cadaveris ſexus fœminei* MARIÆ Holzes Oſchatzenſis *hoc Anno* 1671. *die* 13. *Januarii ob capitale in puncto incendii & furti facinus prius ſupplicio rogi, & demum gladii addictæ à* REVERENDISSIMO *ac* SERENISSIMO

No-

Noſtro PRINCIPE *ac* DNO, DNO AUGUSTO *Poſtulato* ADMINISTRATORE *Magdeb. &c.* DNO *Noſtro Clementiſſimo, ad uſum anatomicum Nobis indultu gratioſiſſimo adjudicatæ.* HUJUS HISTORIAM *circumſtantiarum ſuarum limitibus à* ME *deſcripturo*, Lector Benevole, *prius præmonendus es, ut, ſi quem in præſentis materiæ tractatione diverſum animadverteris ſtylum, ignoſcas; quem non latebit, diverſum tractandi modum in hac re Phyſicum, Medicum & Moralem emblematicum hoc requirere. Faxit* DIVINA CLEMENTIA *ut omnia cedant in* Nominis divini *gloriam*, Philiatrorum, Phyſicorum & Theologorum *commodum ac omniun proſperrimam ſalutem. Hiſce longum Te*, AMICE LECTOR, *valere jubemus.*

FRIDERICUS HOFFMANNUS
Med. D.

CAR-

CARDIANASTROPHES ADMIRANDÆ HISTORIA ANATOMICA

VETERIBUS illis ANATOMICAM SCIENTIAM non ſatis edoctis perabſurdum fuit *COR* Hominis membrum nobiliſſimum ullis Morborum vel Symptomatum inſultibus eſſe expoſitum, eò quod vel tantillum læſum funeſtam illicò inferat cladem. Sed quid de varii generis abſceſſibus dicturi fuiſſent? *Guilhelm. Fabric.* Libr. 2. obſ. chir. 27. in pericardio Ulcus ſanioſum in agricolâ quadragenario poſt ſectionem obſervavit; & *Franciſc. Rota* de Curat. Vulner. Sclopet. fact. c. 23. Pericardium cum notabili CORDIS putredine totum corruptum vidit. In ipſo Corde *Joh. Fernelius* tres abſceſſus ſordidos & cavos Libr. V. pathol. cap. 12. In Auriculis *Trincavellius* Libr. VI. cap. 11. in ſubſtantiâ *Hollerius* Libr. 1. de Morb. 6. intern. cap. 29. in Ven-

riculis *Benivenius* de abdit. cap. 89. Quid dicam de aliis in corde inventis? Sic An. 1661. in defuncti Cardinalis Mazarini diſſecto cadavere COR inſolitæ magnitudinis tophaceâ quâdam materiâ imprægnatum inventum fuit; Pili Cordis tunicis præter naturam adnati in *Ariſtomene Miſſenio* â D. Hieronymo juſtiſſimo dicto, qui trecentis Lacedæmoniis occiſis ab iisdem tandem captus & occiſus poſt mortem apertus COR hirſutum exhibuit. *Valer. Maxim.* Libr. 1. cap. 6. Oſſa in Corde deprehendit *Th. Bartholinus* Centur. 1. hiſtor. 50. Polypum, idem Centur. 3. hiſtor. 17. Excreſcentias, Vermes, Serpentes &c. prætereo. Quoties alia oſtenta â Medicinæ proceribus in Corde fuerunt obſervata? COR διχόρυφον ſeu bifidum in cadavere hominis delineant *Riolanus* in anthrop. Libr. 3. c. 12. & *Th. Bartholinus* Centur. 1. hiſtor. 67. COR ſolidum & absque Ventriculis repertum Cattier. in obſerv. 18. ſchol. COR duplex *Zacutus* de Medic. Princip. hiſtor. Libr. 2. hiſtor. 38. HELMSTADII aliquot retrò annis COR in ſubſtantiâ totum adipoſum in cadavere ſtudioſi cujusdam â D. D. JOHANNE BOSSIO in lucem protractum. Omnium admirationem ſuperat Sicarii iſtius dicti RICHARDI FRANCOEUR cadaver rotæ adjudicati, in quo teſte ISAACO CATTIERIO in obſ. Medicin. 17. Omnium internarum partium thoracis & abdominis inverſio & tranſpoſitio â DNO REGNIER Scholæ Medicæ Pariſienſis Doctore obſervata fuit.

„ Venæ Umbilicalis ſitus, progreſſus, & inſertio con-
„ ſueto Naturæ ductu ad dextrum tendens hypochon-
„ drium & in hepar inſertum hîc in hypochondrium
„ deſinebat ſiniſtrum; hepate ſub hypochondrio ſiniſtro,
„ Lienis & fundi Ventriculi locum occupante, Liene
„ contrâ in hypochondrio dextro, cujus poſitum in-
„ verſum ſequebatur & inverſus Venæ ſplenicæ &

toti-

„ totius Venæ portæ ſitus & diſtributio inverſa. Ve-
„ na enim Portæ, quæ naturalem ſitum in parte dex-
„ tra aliàs obtinet hîc in ſiniſtrâ parte fuit conſtituta,
„ & ſplenica, quæ è ſiniſtris eſſe debebat, è dextris
„ fuit. Ventriculi orificium ſuperius ſuper dextro la-
„ tere Vertebrarum Metaphreni collocatum fuit, in-
„ ferius ejus orificium ſive pylorus in latus ſiniſtrum
„ inverſo etiam Naturæ ordine reclinavit. Qualis Ven-
„ triculi ſitus, talis & inteſtinorum fuit.

„ Inteſtinorum Principiorum aliàs in dextris, hîc à
„ ſiniſtris pylori ductum ſequens oriebatur, unde &
„ Duodenum in ſiniſtra parte, erat collocatum, inte-
„ ſtinum jejunum in dextra parte, cœcum in ſiniſtra cum
„ appendice ſua, una cum initio coli. Colum in dextrum
„ latus deſinebat & Rectum ab eo latere exordium duxit.
„ Vena hæmorrhoidalis è Splenicâ deorſum exoriebatur.

„ Aortæ truncus deſcendens dextrum latus occupa-
„ vit transpoſitis unà omnibus ejus ramis.

„ Renum pariter ſitus fuit inverſus. Siniſter digiti lati-
„ tudine depresſior erat, dexter autem fuit elatior.

„ In PARTIBUS VITALIBUS tres Pulmonum lobi
„ ad dextrum latus pertinentes ſiniſtro latere, duo verò
„ dextro continebantur.

„ CORDIS conus, qui ad ſiniſtrum latus paulò infle-
„ ctitur, baſisque quæ ad dextrum vergit, etiam contra-
„ rio modo hîc ſe habuerunt. Pericardii & Cordis mucro
„ latus dextrum, ejus verò baſis latus ſiniſtrum reſpexit,
„ & ſic quatuor vaſorum Cordis ordo item immutatus
„ fuit, ut & Ventriculorum Cordis ſitus inverſus, qui
„ dexter vulgò habetur, in hoc cadavere ſiniſter erat,
„ qui verò ſiniſter dexter habebatur. Sic & Aorta in
„ dextro latere fuit poſita & vena cava in ſiniſtro ad-
„ ſpectabilis erat cum auriculâ cordis majore, Arteria

„ verò venoſa & Vena Arterioſa cum minore cordis „ auricula in dextero conſpiciebantur. Hæc Cattierius.

At quid hiſce exteris & vetuſtis tam diu immoramur, cum novisſima nec minus vernacula adſint? Satis abunde ſuppetit *præſens Obſervatio* de CARDIANASTROPHE ſeu CORDE *inverſo* in Cadavere *MARIÆ* Hohes 19. annorum Oſchatzenſis in publicâ Anatoniâ à COLLEGIO MEDICO *Civitatis Hallenſis* Anno 1671. d. 13. Januarii SERENISSIMI NOSTRI PRINCIPIS ac DNI DNI AUGUSTI Poſtulati *Adminiſtratoris* Magdeb. &c. DNI Noſtri Clementisſimi gratioſiſſimo indultû invento. Cujus *Actus* ſequenti modo à Nobis fuit celebratus.

Hujus Anatomiæ initium faciente & demonſtrante D. D. CAROLO SCHÆFFERO Collegii Seniore.

Die 14. Januarii horis matutinis dictum cadaver ſupino decubitû per menſam expanſum Viſceribus cultrum anatomicum, imisque illorum penetralibus noſtræ mentis & oculorum aciem excepit. In infimâ corporis cavitate partibus continentibus cuticulâ cum cute, panniculo carnoſo & decem abdominis muſculis, duobus ſcilicet obliquè adſcendentibus, duobus obliquè deſcendentibus duobus transverſis, duobus rectis & duobus pyramidalibus cum vaſis umbilicalibus & peritonæo ſectione prius remotis & demonſtratis omnium contentarum partium naturalium ventriculi & inteſtinorum tam tenuium quam craſſorum ſitus naturalis, connexio uſus ſpectantium oculis ſuit expoſitus, cum demonſtratione autopticâ Venarum lactearum Meſentericarum in vivo cane diſſecto.

In demonſtratione Anatomicâ ME FRIDERICO HOFFMANNO

Die 15. Ejusdem, Epatis, Lienis, Renum & reliquarum tam facultati Naturali, quam genitali inſervientium partium ſitus, connexio & uſus fuit examinatus. In partibus genitalibus externis nullo veſtigio clitoridis præſente Alæ ſeu Nymphæ transpoſitæ fuerunt ad ſiniſtrum labium vulvæ internum. In internis hymenem con-

conſtituebat anguſtia venis & arteriis intertexta & implicata inſtar roſæ purpureæ nondum explicatæ. Ubi inſuper diſcurſus inſtitutus de uſu primæ & ſecundæ coctioni dicatarum & ſanguinis depurationi inſervientium partium. De natura fermentorum in viſceribus gliſcentium eorumque præternaturali conſtitutione, de organo ſanguificationis genuino, de modo conceptionis & formationis in utero &c.

ſuccedente

Die 16. Ejusdem, cultro anatomico ad medium ventrem, in quo partes vitales continentur, ſeſe vertente Pulmonum lobos conſueto quidem ac naturali ſitu poſitos vidimus ſed arteriâ venoſâ & venâ arterioſâ etiam tranſpoſitis hac in ſiniſtra, illa autem in dextra Pulmonum parte Pleuræ inſuper p. n. uſquequaque & diaphragmati, quod ſuperius & inferius cum Mediaſtino Coſtis mirum in modum implicatum & adnatum erat, affixos animadvertimus tophaceâ meteriâ ad gr. IX. pondus æquante, thymum obſidente.

Ad CORDIS verò Ejusque vaſorum anatomiam pergentes, diſſertatione juxtà habita de venis lacteis thoracicis, de circulari ſanguinis motu, pulſu &c. in hanc præſentem CARDIANASTROPHEN *admirandam* incidimus: Et cum hæc latisſimum Nobis diſcurrendi aperiat campum lubet aliquantiſper ulterius egredi, & frena diſcurſus liberius laxare.

Sequente inde D. D. VALENTINO ANDREA MOELLENBRUCCIO in partium vitalium Oeconomiâ exponendâ.

CARDIANASTROPHE ἀπὸ τῆς καρδίας à Corde & ἀναστροφῆς inverſione nomen mutuata eſt. *Petrus Molinæus* in anatomiâ Arminianiſmi cap. 44. 46. f. 121. Vocabulo στρεψικαρδίας ſeu verticordiâ utitur. Verùm ſub hac appellatione intelligit Theologicè gratiam DEI in ſpirituali noſtrâ regeneratione COR hominis convertentem. Aliàs utrumque vocabulum ad ſenſum moralem & phyſicum trahi poteſt, Sic Daniel. IV. 16. de *Nebu-*

bucadnezare ſcriptum legimus, quod COR Ejus ab humano immutari & cor feræ Ei dari debeat. Unde & *Tertullianus* de pænitentiâ cap. 12. ſeptenni ſqualore exomologeſin operatus, unguium aquilinum in morem efferatione, & capilli incuriâ horrorem leoninum præferente. Ratione ſubſtantiæ carneæ COR ſemper unum & idem manſiſſe, nec ipſa corporis ſpecie tranſiiſſe in belluam, unanimis Doctorum ſententia eſt, ita ut Ejus corde in ſitu naturali poſito quale aliàs naturaliter deprehenditur, humanum ſolum Ejus ingenium in ferinam indolem degeneraverit, & Rex ſola ferina phantaſia mente captus uſus fuerit, non quod toto corporis habitu vel Urum, vel monſtrum ex bove & leone compoſitum exhibuerit, adnatis etiam cornibus & cauda leonina. vid. *Pererius. Cornel. â Lapide* in Dan. *Johann. de Mey* S. Phyſiolog. p. 3. cap. 4. *Delrio* libr. 2. diſquiſit. quæſt. 18. An verò Chald. שְׁנָא veram ac realem immutationem & inverſionem denotet, ex quà tranſpoſitione ferina indoles quodammodo originem traxerit, Ego non dixerim, neminem habens præeuntem, & nullum hactenus vidi; qui exactius in inſignem hanc metamorphoſin Regis Nebucadnezaris inquiſiverit. Nos in præſentiarum non tam de Morali, quam Phyſica CARDIANASTROPHE propriè ac primariò ſumus ſolliciti. Latine dicitur CORDIS INVERSIO, TRANSPOSITIO.

COR Latinum vocabulum quidam deducunt à verbo *Curo* Botſaccus in moralibus Gedanenſibus tit. COR: ſed *Curo*, potius derivatur à COR *Becmannus* in origin. LL. p. 369. Nobis à currendo Nomen videtur ſortitum, non ſolùm quod ab ipſo curriculum vitæ noſtræ trahamus & in ipſo vivere deſinamus, verum etiam ob perpetuum motum, quo minus enim SOLIS Macrocoſmi-

mici motus, niſi totam hujus Univerſi Machinam velis dirutam, ne momentum quidem ſubſiſtit ſed perpetuus eſt, usque dum dies univerſi noviſſima altisſimum domicilium & omnia igne abſumſerit; Eò minus SOLIS microcosmici vitæ curſum moderantis beneficentisſimi absque microcoſmi interitu intercipitur. Non deſunt qui Græcum κῆρ à καίω uro derivatum volunt, unde & vocem produxit *Ovidius* in iſto verſu.

Molle meum levibus Cor eſt violabile telis.

Becmanno l. c. κῆρ deſcendere videtur ex Ebr. זָכַר recordatus eſt, meminit. Aliis καρδία quaſi κραδία ἀπὸ τοῦ κραδαίνειν vel κραδαίνεσθαι, quod moveat & moveatur. Nonnulli amant σπλάγχνον ſeu viſcus ſimpliciter appellare, unde ἄσπλαγχνος timidus & μεγαλόσπλαγχνος cordatus. Ebraice vocatur לֵבָב vel contracte לֵב quod vocabulum aliquando ſumitur pro quâvis re mediâ. Sic בִּלְבַב יַמִּים Jonæ 2. 4. in cor marium. Idem vocabulum habent etiam Chaldæi Syrique, nam Chaldæi COR vocant לֵב vel לִבָּא Syri verò לֶבָּא Hinc nomen proprium לִבַּי *Lebbeus Apoſtolus*, quaſi cordatus, vel ut *Hieronymus* eleganter reddidit, *Corculum*. vid. *Buxtorff*. Lexicon Chaldæo-Syrum.

Ab *Hippocrate* Libr. de aliment. ἀρχὴ μεγάλη Ariſt. 3. de part. animal. cap. 4. οἷον ζῶον ἐν τοῖς ἐμβρύοις, quaſi animal in animali. Ab aliis regia humani imperii ſedes. Animæ arx & cogitatorium. *Tertullianus* de reſurrect. Diæ domus rationis & alti conſilii ſedes. *Hilarius* in Geneſin. Bonorum omnium & malorum ſecretarium. *Euſ. Gallus* Dom. II. poſt pentecoſt. omnium cogitationum ſcaturigo. *Ambroſius* ſerm. II. in Pſalm. 118. Sapientiæ receptaculum. Hinc *Beidavius* ad iſta Alcorani ſurata 94. verba אלם כשקח לך צירך i. e. annon dilatavimus tibi pectus tuum? notat, quod *Turcæ* cre-

dant *Gabrielem* Muhamedis adhuc juvenis COR extraxiſſe, idque laviſſe, & deinceps fide ac ſcientiâ impleviſſe. Vid. *Pfeifferi* diſſert. de *Alcorano* th. 4. p. m. 58. *A Baſilio* in Catenâ Græc. prov. 1. 5. vocatur Mare variis cupiditatum æſtibus & fluctibus inquietum, in quo voluntas ut navis eſt. Ab aliis facultatis vitalis domicilium indigitatur. Fons & perpetuus nectaris vivifici focus. Primum ignis animalis & perpetui frigoris ſeu mortis ultimum receptaculum. Habent quique *Artifices & Muſarum antiſtites*, inquit *Joh. Heinr. Urſin.* in analect. ſacr. ſua in corde miracula. Mirantur *Mathematici* alterum hoc in microcoſmo primum mobile. Mirantur *Geometræ* ponderis incrementum. Nam *Ægyptii* usque ad ætatis annum quinquageſimum augeri crediderunt, binas quotannis ponderis drachmas accedere, tantundum deinceps detrahi, & ideò non vivere hominem ultra centeſimum annum defectu cordis. *Petrus Mexias* libr. 1. Silvar. cap. 10. *Pier. Valer.* l. 21. hieroglyph. Mirantur *Medici*, quod cremari non poſſit eorum, qui vel veneno interempti, ut *Germanici Cæſaris* vel cardiaco morbo interierunt. *Zwinglii* COR in Capellenſi prælio occiſi & ab hoſte victore combuſti in cineribus illæſum inventum. *Scultetus* in annal. Euang. Anno 1531. *Thuanus* Libr. 1. Mirantur *Phyſici* repertum Ariſtomenis, (ut ſuprà monitum,) *Leonidæ*, *Lyſandri* fortiſſimorum virorum COR hirſutum & piloſum. Maximam admirationem parit cordis *profunditas* tanta, ut nullius humani judicii vi poſſit explorari, nec minorem *capacitas*. Animæ enim ſic quaſi regia ſedes & arx eſt, ut ea tamen toti corpori præſens in omnibus vigeat partibus, nec major in majoribus, nec minor in minoribus, ſed in minimis tota, in maximis tota. Hæc modo *laudatus Urſinus*.

COR ſumitur interdum in Sacris Synecdochice pro toto homine; ſic in eo: cavete ne corda veſtra obruantur nimio cibo ac potu. Et alibi uſurpatur pro animâ rationali, quæ radicaliter in corde, formaliter in cerebro & eſſentialiter in ſingulis partibus habitat. Sic 1. *Petri* 3. v. 4. ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέος καὶ ἡσυχίου πνεύματος. Et *Hebr.* 13. v. 8. καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν. Sæpenumero etiam per COR Affectus & cupiditates hominis indicantur, ut *Pſalm.* 62. & *Matth.* 6. verſ. 22. ὅπου ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν COR ἀνθρωποπαθῶς & DEO tribuitur ut Spiritui puriſſimo & abſolutisſimo, & intelligitur θεοπρεπῶς. ut 1. *Samuel.* 13. Act. 13. *Proverb.* 21. &c.

COR inverſum quod attinet, alias & in Sacris Literis hinc & inde Ejus fit mentio, Sic Pſalm. 101. 4. לֵבָב עִקֵּשׁ cor pravum Pſam. 105., 25. הָפַךְ לִבָּם convertit cor eorum. Hîc *Joh. Leuſden. Philologus Hebræus* Diſſert. 10. p. 9. notat præeunte ipſum CL. *Buxtorffio* in *Tiberiade ſive comment. Maſor.* p. m. 169. quod quemadmodum Cor inverſum perverſum indicat hominem, ſic litteræ inverſæ in Bibliis habraicis peculiarem ſignificationem habeant. E. g. Numer. 10. 35. in voce בִּנְסֹעַ in proficiſcendo. Hæc littera Nun eſt inverſa ad indicandum juxta *Rabbinorum* ſententiam hoſtes Iſraelitarum retrorſum ituros eſſe & ſe inverſuros, uti inverſa eſt littera. Et Numeri 11. 1. כְּמִתְאֹנְנִים ut quiritantis, hæc Littera Nun inverſa denotat perverſitatem populi. Verum, hæc Philologorum accnrato relinquimus judicio.

CORDIS figuram naturalem depingit *Ariſtoteles* 3. de part. animal. cap. 4. αὐτῆς εἶδος στρογγυλώτερον: τὸ

ἄκρον εἰς ὀξὺ συνῆκται. Unde & Hippocrates Libr. de Corde figuram delineat, eſſe ὁκοίη πυραμίς.

Ejus *Situs Naturalis* eſt in thorace μέσῳ juxta *Hippocrat.* περὶ ἀνατομῆς τῷ πνεύμονι ἐγκαθίδρυμενον & quaſi ἐν τοῖς λοβοῖς ſepultum mediante τῷ περικαρδίῳ. quod oritur teſte *Galeno* 7. περὶ ἐγχειρήσ περὶ χρείας cap. 3. & 6. cap. 16. ἐκ τῆς κεφαλῆς τῆς καρδίας.

Ariſt. 1. hiſtor. animal. cap. 7. κεῖται τὴν θέσιν ἐν μέσῳ τοῖς ἄλλοις ζώοις κατὰ μέσον τοῦ στήθους, ὅσα ἔχει στῆθος τοῖς ἀνθρώποις ἐν τοῖς ἀριστεροῖς μᾶλλον, μικρὸν τῆς διαιρέσεως τῶν μαστῶν, ἐν τῷ ἄνω μέρει τοῦ στήθους. Huic adſtipulatur *Athenæus* Libr. 8. §. 10. μόνον ἄνθρωπον τῶν ζώων τὴν καρδίαν ἐν τοῖς ἀριστεροῖς μέρεσι, τὰ δὲ ἄλλα ζῶα ἐν τῷ μέσῳ.

Adeoque Naturalis Cordis ſitus, quoad baſin in medio eſt thorace, non *arithmetico*, inquit *Excell. Rolfinckius* in tr. de *Corde*, ita ut tanta ejus ſit à ſuperis, quanta ab inferis, aut æqualis à dextris ac ſiniſtris diſtantia, ſed *geometrico*, quod ipſi conveniens & Natura ob aliarum partium legitimum ſitum ei assignat, mucrone in ſiniſtrum Latus vergente.

Partes Cordis duæ ſunt, *una* major, *altera* minor. *Major* ſeu Latior pars τὸ κυρτὸν τῆς καρδίας ἢ βάσις dicitur Hipp. περὶ καρδίας. t. 45. Hanc Galenus partem corporis principaliſmam vocat ob thalamorum ſeu ventriculorum orificia in primis ſiniſtri, quæ faciunt ad conſervationem vitæ.

Minor ſeu *anguſtior* pars οὔραιον cauda ab Hippocrate; Τὸ ὀξὺ ab Ariſtotele, κορυφὴ à Galeno appellatur. Hæc conſideratur ἀκριβῶς, ut apicem notat, vel latè, prout mediam includit partem.

Media inter utramque poſita pars *Ventriculos* includit, quos interius duos habet. *Unum dextrum.* φλεβώδην venoſum, *Alterum ſiniſtrum* ἀρτηριώδην. *Dextro* ejusque baſi & toti venæ cavæ orificio Auricula dextra ſecundum longitudinem incumbit, cum affixa ve-

nâ

na cavâ & vena arterioſâ. *Siniſtro* & Arteriæ venoſæ orificio auricula ſiniſtra anteriori ſede appoſita eſt cum Arteriâ aorta inde radicante.

Uſus horum Ventriculorum eſt, dextri ſcilicet, ſanguinem cum chylo & lymphâ mixtum ex *venâ cavâ* recipere & per *venam arterioſam* ad *Pulmones* ablegare, & exinde ad *Arteriam venoſam* in *ſiniſtrum* ejus *ventriculum*, à quo mediante *arteriâ aortâ* ad omnes corporis partes derivatur.

At verò *Cultri* noſtri acie, ut ſuprà innuimus, ad CORDIS ſitum naturalem inveſtigandum etiam atque etiam properante, talem ſanè non deprehendimus, qualem animis intenderamus, ſed ecce! CARDIANASTROPHEN ſeu COR *inverſum* ἀυτοψία noſtra firmatam & à *Naturâ enormi* productam, qualem *præſens Tabula* cum litteris & ſignaturis explicans oſtendit.

CORDIS *baſis*, quæ ad dextrum alias paululum inclinat ejusque *conus* qui ad ſiniſtrum latus ſolito Naturæ ordine vergit, inverſo modo hîc ſe habuerunt.

CORDIS *apes ſeu conus* A. latus dextrum & Ejus *baſis* B. latus ſiniſtrum occupabant. *Dexter Ventriculus* N. *ſiniſtrum*, & *ſiniſter* O. *dextrum latus* reſpiciebat, utroque propriis ſuis *vaſis* cum *auriculis* æquè inverſis inſtructo, inſolitæ in *Cordis* egreſſu craſſitiei & amplitudinis, ita, ut *aorta* E. in dextro latere, *vena cava* G. in ſiniſtro adſpectabilis eſſet cum *auriculâ Cordis majore* C. *Arteria* verò *venoſa* P. & *vena arterioſa* L.L. cum *minore cordis auriculâ* D. in dextro apparebant, hâc tamen ſingulari & admirandâ *Naturæ* pœnitudine & providentiâ quaſi ut hæc vaſa majora & ſatis ampla & craſſa in exitu ad quatuor præter propter transverſorum digitorum longitudinem mutato progreſſu præternaturali *Arteria aorta* ſatis craſſa & ampla

E. cum comite *Arteriâ venoſâ* P. ſiniſtrorſum ex oppoſito, *vena cava* G. cum *vena arterioſa* L. dextrorſum declinarent, hæ ad pulmones, iſtæ autem ad truncum adſcendentem F. H. & deſcendentem I. K. *vaſorum majorum* conſtituendum. Adeoque noſtram hanc CARDIANASTROPHEN ſuprà deſcriptam ex CATTIERIO eò præcipuè intereſſe dicimus, quod hæc partes omnes internas tam infimi quam medii ventris inverſas & transpoſitas exhibeat: *Præſens* autem ſolam totius CORDIS *inverſionem*, ut & in hâc videamus *Naturæ* prius aberrantis in formatione CORDIS inversâ, poſt hoc vitium quaſi corrigentis in vaſorum majorum ad naturalem poſitum diſtributione cautam & curioſam circumſpectionem. Etenim absque hoc fuiſſet, de corporis ſymmetriâ, quæ in utriusque lateris proportionali conſiſtit ſimilitudine plurimum deceſſiſſet, nunc verò *vena cavâ* I. dextro, *Arteria aorta* E. ſiniſtro lateri reſtitutis, ambo latera ἰσοδυναμοῦντα invicem æquipollebant, & mutua inter ea obveniebat ſimilitudo, eoque incedebant ordine ut *Vena cava* I. dextrum *Aorta* K. ſiniſtrum occupaverit latus ad vaſorum non decuſſatim tranferendorum diſtributionem, & *motum ſanguinis circularem* non interrumpendum, ut ſanguis venoſus ad inverſum *cordis ventriculum ſiniſtum* D. per *venam cavam* G. & inde ad *venam arterioſam*. L. per *Pulmones* ad *arteriam venoſam* utramque etiam inverſam & tranſpoſitam L. P. fuerit delatus, & ex hâc in *dextrum cordis ventriculum* N. etiam tranſpoſitum & inde per *Arteriam magnam* E. ſiniſtrorſum ad ſingula corporis membra.

Quis eſt? qui hic non videat monſtroſam *Naturæ* ab inſtituto opere aberrationem, facultate ejus πλαστικῇ in cor-

cordis ſitu naturali formando hallucinante? quem non admiratione afficiat ſtupendum ac inſolitum illud Naturæ productum? Monſtrum, inquit *Zachias* in quæſt. Medico legal. Libr. 7. tit. quæſt. 1. & 11. p. m. 531. num. 38. aut peccat ſecundum externam formam, aut peccat ſecundum externam conſtitutionem, aut ſecundum ſitum, aut ſecundum ſubſtantiam membrorum. (*Secundum externam formam* peccat, ſi conſuetam ac nativam ſuam formam non obtineat, quo ſpectat monſtrum Yſtadienſe Th. *Bartholin*. C. 1. hiſt. 8. Clitoris oſſeus & inſtar colli anſerini Ejusd. c. 3. h. 69. Dentes continui Centur. 1. hiſt. 35.) *Secundum conſtitutionem* peccat, ſi membra ſuam rectitudinem non ſervent, ut naſus diſtortus, oculi ſtrabi, pedes contracti &c. *Secundum* ſitum peccat illud, in quo membra & partes ſuum naturalem ſitum non ſervant, (ut quod *ventriculum* habet in thorace, prout aliquot retrò annis *Lipſiæ* in quodam *ſtudioſo* beneficio anatomiæ tale exemplum in lucem protractum. Si Cor in hypochondriis ſitum, Teſticuli in abdomine *Th. Barthol.* c. 1. 36. Oculi bovinis majores in medio frontis. idem. c. 1. h. 56. in ore pudenda virilis ſexus. idem c. 1. h. 84.) Si manus propè coſtas mendoſas, ut illud *Hipp.* Ad hanc Monſtri ſpeciem & præſentem Cardianastrophen meritò referimus. *Secundùm ſubſtantiam* membrorum peccat, quod habet aliquod membrum diverſum ab humanâ ſpecie, vel ſecundum totum ab humanâ ſpecie diſtat, ut Puer capite canino, vel bubulinis cruribus aut equinis, (vel ex cane nata puella id. *Bartholin.* c. 5. h. 87. vel ex Capra homo, Idem. c. 1. h. 86. aut ex Urſo homo. *Saxo* l. 10. Hiſtor. Danic. *Dilherr.* in Ehre der Ehe p. m. 300. *Th. Bartholin.* c. 5. h. 87. l. c. ex virgine cum ſimiâ coeunte homo *idem Dilherr.* l. c. &

Bart-

Bartholin. l. a. ex equâ gemelli homines *Joh. Freitag.* in Noct. Medic. p. m. 271.) Quod peccat *ſecundum Quantitatem*, aut eſt mutilum, aut excedens, utrumque aut deficit, aut excedit, in particulis membrorum, aut in membris ipſis, vel in partibus majoribus, ut capite & cruribus, (veluti ſi capite, ſi cranio *Th. Bartholin.* c. 3. h. 7. ſi cerebro careat, idem c. 1. h. 83. Si Cor deficiat, vel gemino dotetur, vel manibus careat, ut pedes harum cogantur eſſe vicarii, Idem. c. 3. h. 26. Si penis & podes deficiant, Idem c. 1. 65. S. naſo duplici. Id. c. 1. h. 25. vel quatenus cruribus aut quaternis brachiis conſtet.) Vel peccat in *quantitate* ſecundum totum, ut Gigantes & Pygmæi. vid. *Fortun. Licetum. Weinrich.* de Monſtris. *Obſequentem* de Prodigiis. *Th. Bartholin.* c. 2. h. 44. Verum enim verò Monſtroſæ hujus præſentis CARDIANASTROPHES quam deſignabimus cauſam? Num præpotentem *Naturæ Conditorem* alicujus erroris aut imperfectionis inſimulabimus? abſit. An *Planetarii Spiritus* arceſſendi? minimè. Non poteſt, quin proprio *Spiritui* πλαςικῷ per phantaſiam matris ſive ſtupendo rei inſolitæ & horrendæ conceptu (prout fama crebreſcit, ejus *Matrem* cum *hanc MARIAM* in ſinu uteri geſtaſſet furem ſuſpenſum tum temporis continuæ memoriæ quaſi infixum habuiſſe) ſive ſimilis monſtri obauditione, ſive propriâ thymoſi motam, talis idea monſtrifica impreſſa fuerit, ſecundum quam Naturæ proprii ædificii architectonicæ perambulanti ſui ſeminis latebras omnes ac receſſus, illudque transformanti juxtà imaginis ſuæ entelechiam talis operatio præter intentionem modificata, ut iſtiusmodi CORDIS inverſione inde reſultante Monſtroſa hæc CARDIANASTROPHE in Mundi ſcenam prodierit.

Benc-

Beneficentisſimus Naturæ Parens Eccleſ. 7. 30. *Hominem* rectum feciſſe dicitur עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם יָשָׁר i. e. rectum hominem DEUS fecit.

Unde *teſte Ovid.* 1. Metamorph.

Pronaque cum ſpectent animalia cætera terram,
Os homini ſublime dedit, cælumque tueri
Jusſit, & erectos ad ſydera tollere vultus.

Et *Manilio* libr. 4.

projecta jacent animalia cuncta
in terrâ vel merſa vadis, vel & aëre pendent
ſed homo ſtetit unus in arce
Erectus capite victorque ad ſydera mittit
ſydereos oculos, propiusque adſpectat olympum,
inquiritque Jovem &c.

adſtipulante *Proſper. Aquitan.*

Quid mentem traxiſſe polo, quid profuit altum
erexiſſe caput, pecudum ſi more pererrant
avia, ſi frangunt communia pabula glandes.

Adeoque non eandem nobis, quam cæteris animantibus attribuit Altisſimus corporis figuram, ſed noſtro ingenio habilem & aptam juxtà *Lactantium.* Cumque illas prono corpore ad paſtum & reliquas corporis voluptates abjeciſſet, Nos tanquam Dominos ac ſpectatores hujus univerſitatis ad cœli & aſtrorum conſpectum excitavit, ut illud ipſum domicilium erecti contueamur, quo Nobis eſt omnis eſt hujus vitæ curſus dirigendus. At corpus noſtrum totius univerſi compendium nonne pro potisſima ſui parte ponitur corde? quod ſedes rectitudinis illius eſt, quam DEUS homini indiderat, unde & & *Pſalm* 11. 2. expreſsè לְיִשְׁרֵי לֵב rectos corde. Quo recta non ſolum ſituatio, ut ſic loquar, ſed & bonitas in homine creato & congruentia ejus cum intentione Dei exprimitur. *Chaldeus* per זַכַּי חַקִּיף reddi-

didit, quæ vocabula nil, niſi quod convenientisſimum eſt, exprimunt. In omnibus *S S. Scripturæ* locis ubi de recto homine & recto corde tractatur Ejus rectitudo, ſapientia, ſtultitia, ſive qualitates aliæ notantur. Præſupponunt tamen ſemper ipſam cordis naturalem conſtitutionem & ſitum. Sic. 2. *Reg*. 10. 15. COR יָשָׁר Græce εὐθεῖα quod Arabs vertit, Animus erga me rectus. Et Syrus ſinceritas in corde tuo. Nam Hebr. יָשָׁר includit rectitudinem 1. *Phyſicam* Ezech. 1. 7. 2. *Architectonicam*. 1. Reg. 35. 3. *Moralem* exceſſus & defectus neſciam. Pſalm. 45. 7. Unde & errorem intellectus & defectum voluntatis atque appetitus deviationem excludit. *Eccleſiaſt*. 10. 2. לֵב COR Sapientis ad dextram ejus, & COR ſtulti ad ſiniſtram ejus, non ſenſus eſt de ipſo cordis corpore & ſubſtantia, ſed de anima, quæ in corde ſedem habet, hoc ad dextrum eſt, h. e. dextrè omnia peragit, ſtulti verò omnia ſiniſtrè. *Aben Eſra* addit Metaphoræ rationem, quia in dextra majus robur, quam in ſiniſtra, ideoque major promptitudo ob præſentem nempe ſanguinis ſcaturiginem, quæ juxta ejus & aliorum mentem eſt Epar in dextro hypochondrio. Verùm modernorum Anatomicorum demonſtratio ſcaturiginem & fontem Sanguinis Epati obſtruxit. Alii metaphoram deducunt ex civili dextræ acceptione, ubi ad dextram ſolent ſtare juſti ac honorati. Nos verò ad naturalem ſitum potius cordis expreſsè referimus Salomonis ſententiam, quod omnium Anatomicorum conſenſu baſi medium, non quidem arithmeticum ut ſupra diximus, ſed geometricum obtinet, mucrone ejus ſeu cono deflectente ad Lævam, ut Læva Natura frigidior & inferior dextra Spiritu vitali & Sanguine arterioſo agitetur & magis magisque animetur. *Situm* eſt in *Medio COR* inſtar *Regis* aut *Principis*, qui in

ſuo

ſuo territorio aut regno medium ſibi elegit locum pro imperiali domicilio.

COR piorum & *juſtorum* eſt *Curriculum Omnipotentis Regis;* trigonum *SS. Trinitatis* ergaſtulum, *pyramidalem* repræſentans figuram, *Spei amethyſto*, *Fidei chryſolitho*, & *Charitatis pyropo* rutilans, in quo *divinæ Majeſtatis*, *Sapientiæ* & *Omnipotentiæ*, ut terreni *Principis* in numiſmate lucet *imago.* Hinc oſculandi præcordia vetus conſuetudo. *Leonides Origenis Pater* cum in filio animadvertiſſet divinius ingenium, dormientis pectus ſæpè reverenter oſculatus legitur, ratus in eo ipſo *Spiritum DEI ſibi Templum* conſecraſſe. *Euſeb.* Libr. 6. Hiſtor. Eccleſiaſt. cap. 2. Et ideò pectus olim unguentis delibutum, & coronis ornatum, quas hypothymiades *Poetæ* vocarunt, propter florum ἀναθυμίασιν, cum odor non ſolum natura à pectore in caput aſcendat, ſed & quia in corde ſit animæ domicilium vid. *Athenæum* libr. 15. *Hebræorum Summus Pontifex* in cordis loco geſtabat *URIM* & *THUMMIM* dictum. Et *Maximus* inter *Ægyptiorum* judices *Præſes Saphirum veritatis imagine* inſculptam. *Pueri Romanorum* ingenui *Bullam* Auream *Cordis* figurâ, ut inſpicientes ita demum ſe homines cogitarent, ſi corde præſtarent, *Macrob.* 1. Saturn. cap. 6. & Urſinus l. a. Inde forſan & moderna dimanavit conſuetudo monilibus pectus ornandi gemmatis aut aureis ad ſignationem *COR DEO* gratum eſſe habitaculum. Unde *Joh. Heinricus Urſinus* l. a. Si quis, inquit, rem penitius in-
„ troſpiciat, inveniet, Cor eſſe in Piis & juſtis do-
„ num Deo ſolum dignum, unde Proverb. 23. 26.
„ Præbe, Fili mi, COR tuum. Annon illud maxi-
„ mè debitum eſt DEO? quod eſt dantibus chariſſi-
„ mum, in dando facillimum, & in dato ſinceriſſi-

 mum.

„ mum. Nam ut homo ei, qui ſuprà omnia diligen-
„ dus eſt, id debet, quod maximè diligit; ita DEUS
„ nec aliud exigit ab homine, quàm quod præſtitum ſit
„ facile, quia bonus eſt, nec cupit, quam quod ſine
„ fuco & fallaciis ſinceriter offeratur, quia Sanctus
„ eſt. Tale Cor eſt.

COR inferius acuminatum terræ clauditur, ſuperius latum cælo patet; Sic terrena vix cordis noſtri cuſpide attingamus, toto verò corde ad cœleſtem amorem adſpiremus, ut ſolo DEI amore impleamur, qui major eſt corde noſtro.

In *Impiis*, ubi *CORDIS* ſitus vel ethicè vel phyſicè fuerit inverſus, *COR eſt nidus Diaboli* ex Luto *avaritiæ*, Limo *ſuperbiæ* & cœno *luxuriæ* ſtructus. Ex inverſis mentis actionibus & moribus tam morboſum temperamentum, quam *COR* innoteſcere inverſum & perverſum ſcitum eſt Medicorum vulgatiſſimum. *Moderni Mundi* intelligibiles & corporei nexus ſchema inverſum ſatis eſt documento. Annon pronus & projectus pecudum ſequitur veſtigia & in totius perverſitatis metropolin *avaritiæ*, *ſuperbiæ* & *luxuriæ* defertur? Examines ejus mores. Virtutem à vitio non uno loco videas dejectam, veritatem à Mendacio excluſam, fidem à perfidiâ pulſam, miſericordiam à ſævitiâ fugatam, modeſtiam ab inverecundiâ calcatam, temperantiam ab intemperantiâ proſtratam, obedientiam ab inobedientiâ ſuperatam, ut virtutem excoluiſſe, veritatem & fidem ſervaſſe, ſimplicis ſit eſſe ingenii, Miſericordiam nimiam præ ſe ferre pietatem, modeſtiam fœmineæ indolis & frontis eſſe, temperantiam avari, & obedientiam ſubjecti eſſe animi, nec heroicum redolere animum. Datam fidem fallere elegantiæ exaſciatæ quoddam genus eſt. Veris adſuetus ſimplicioris ſortis eſt. Falle-

re

re & falſis delationibus ad majora adſpirare, aliorumque interitu ſuum ſtabilire honorem, hæc demum prudentia eſt. Intuere illius actiones; nimius candor, apertum pectus & frons animo reſpondens ſapit ſimplicitatem, diſſimulare amorem, metum, ſpem, triſtitiam, iram, dignitates, commendat hic Mundus. Vide Ejus geſtus; Manuum oſcula loquuntur, etiam pedum, ad omnia etiam calceorum obſequia. Tam verſipellis pro temporum, locorum, perſonarum varietate, tam incerta, varia & pugnantia reperias, ut nihil credas. Aſt ex hiſce inverſis moribus & actionibus moderni Mundi ecquis non inverſum ejus dignoſceret COR & vitioſum Temperamentum? Si iſtius tantæ perverſitatis membra defuncta omnia Luci anatomicæ forent exponenda, vah! quam in infinitum cottidie eorum accreturus numerus? Ab infeſtâ hac perverſitate *Author Naturæ* abhorret, ipſum *Naturæ* gremium exorbitat, ut ad ſignationem & oſtentum præſens adulterium CARDIANASTROPHEN ſeu COR Microcosmi inverſum in hoc Mundi theatrum non potuerit non producere. Ad veritatem ſuperius allati dicterii Medici confirmandam inſuper habemus adducere illum *Latronem* bifido cordis mucrone præditum CL. *Bartholini*. Nec opus eſt allegare denuò *Sicarium iſtum Cattierii*, homicida iſte fuit & omnium Machinator ſcelerum. In præſentem ſaltem ſi inquiramus MARIAM Hohes/ quam perverſitatem ac malitiam ex ejus corde inverſo ac perverſo emerſam non deprehendemus? Hæc plusquam Milvinum ac Aquilinum habuit genium. Hæc quamvis in famulitio paulò diligentior aliis viſa, tamen adhuc infans & vix ex ephebis furunculâ, furto etiam adulta adſueta non potuit quin piceatas haberet manus, ſi qua ſe furti ream ab hoſpite ſuſpectam harioletur, quaſi ſceleris

 com-

commiſſi ideæ Cordi inverſo impreſſæ pœnitudinem ſequens verſutis technis furto ſubtracta vel in aliorum inſontium veſtimenta vel alia receptacula clandeſtino modo repoſuit? quæ malitia iſthæc perverſitas fuit cordi ipſius impreſſa? eoque vel maximè, quod hominum ad ruinam & ſuburbii perniciem novi forenſis ædium machinaretur in actum jamdum deductum incendium.

At pro Animæ Ejus concilio cœleſtium ſuſceptæ procul dubio beatitudine inexhauſtam *Altisſimi Divini Numinis* bonitatem & miſericordiam animitus imploravimus, ne has perverſas ex corde tam perverſo & inverſo ceu radice ortas cupiditates & alia ſcelera nefanda ſeverè ipſi imputaret, hac freti fiduciâ, illam beatisſimi factam fuiſſe incolam cœleſtis domicilii.

D. D. CHRISTOPHORO KNAUTTIO demonſtrationis ſpartâ fungente.

Die 17. Ejud. Cavitas corporis ſuprema ſub demonſtrationem venit anatomicam, nomine capitis inſignita. Cujus partes continentes & contentæ etiam ſpectatorum oculis fuere expoſitæ. Continentes erant vel communes; cutis ſcilicet cum cuticulâ & capillis. Vel propriæ, Pericranium & Cranium. Hoc includebat calvariam ſeu calvam, circa quam obſervavimus partes externas, ſynciput, occiput, verticem, tempora &c. Deinde partes continentes communes, & tertio partes continentes proprias, ut pericranium, cranium, oſſa, calvariæ &c. Has excipiebant contentæ, & quidem primò membranæ cerebri dura & pia mater, alias Meninges dictæ, deinde cerebrum, cujus pars exterior cinericea, interior candidior & durior. In hac apparebant duo ventriculi anteriores, & ex horum concurſu tertius & quartus occurrebat inter cerebellum & ſpinalem medullam. Ubi & ſub aſpectum veniebat glandula pinealis, in quâ ſecundum Carteſium anima ſuas functiones

ones in cerebro immediatè exercet, quia ſola eſt, cum reliqua omnia ſint duplicata. Nec excludebatur medullæ oblongatæ principium & Cerebellum cum Nervorum tam in cerebro, quam in ſpina ortorum demonſtratione, ubi hoc notabile in præſenti ſubjecto occurrit, primum nervorum par inſertum fuiſſe oſſi cribriformi inſtar filorum ſericeorum albiſſimorum & ſubtiliſſimorum. Uſus nervorum opticorum & muſculorum adjacentium cum tunicis & humoribus in oculo contentis in oculo vitulino diſſecto demonſtratus fuit. Ubi inſuper de uſu cerebri, & nervorum, catarrhorum generatione, Spirituum animalium actionibus &c. diſſerebatur.

Die 18. Ejusd. Myſologia cum inſequente artificioſâ ſceleti ſtructurâ huic Anatomiæ ultimam adhibuit manum.

Nos tandem receptui canentes cogimur exclamare
„ cum *Excell. Noſtro Rolfinckio* in Diſſert. ana-
„ tomica meth. ſynth. Longè ſit à nobis ſcelerum li-
„ mus, faſtus ſpuma, avaritiæ ſalſugo, diſſolutionis
„ arena, ut COR noſtrum non ſit perverſum, vel ob-
„ dureſcat lapideum, ſed vivat legi carneum.

„ Reſonet in auribus noſtris COR nobis datum eſ-
„ ſe, non ut mancipium libidinis, non ceu carcerem
„ peccatorum, non ceu veſtimentum pravitatis, non
„ ceu vinculum corruptionis, ſed ut Templum DEI,
„ quod profanare nefas ſit. Caro noſtra in nobis ſer-
„ viat, non ſæviat. Caro in nobis ancilletur, non
„ dominetur, odor bonæ fragrantiæ & piæ devotionis
„ in intimo cordis noſtri cubiculo exhalet. Unguentum
„ ſuave & optimum ſit amor ſummi boni, quo peſtes
„ mentis noſtræ ſanentur.

„ Tu Summe DEUS tolle, & tolera. Tolle a No-

bis,

„ bis, Tolera in Nobis. Tolle a Nobis per miſericor-
„ diam. Tolera in nobis per longanimitatem. Tol-
„ le a Nobis æternæ damnationis pœnam, quam in
„ humeros ſuos derivavit Filius Tuus unigenitus Sal-
„ vator noſter.

„ Sic læti expectare decretorium diem, læti ex hac
„ turbâ & colluvie perverſi mundi diſcedere, Læti ad
„ illud animorum concilium, cœlumque proficiſci poſ-
„ ſumus. Sic digni erimus vitæ æternæ hæredes, hoc
„ perituro corporis ergaſtulo exuti, clarâ Luce cir-
„ cumfuſi, quod hîc habemus in deſiderio, ibi habe-
„ bimus in re. Hic habemus civitatem fugaciter tran-
„ ſeuntem, ibi habebimus patriam conſtanter perma-
„ nentem.

Quod ſupereſt REVERENDISSIMO, ac SERENISSIMO Noſtro PRINCIPI ac DNO DNO AUGUSTO Poſtulato Adminiſtratori Magdeb. &c. DNO NOSTRO CLEMENTISSIMO devotas agimus gratias quod pro Clementiſſimâ in Nos gratiâ præſens cadaver, in quo tam admirandam obſervavimus CARDIANASTROPHEN publicæ noſtræ anatomiæ in incipientium Medicinæ & Chirurgiæ ſtudioſorum commodum gratioſisſimé deſtinarit.

SUPREMUM NUMEN SERENISS. CELSITUD. SUAM cum Flore juventutis SERENISSIMIS PRINCIPIBUS & PRINCIPISSIS diu ſalvam ac incolumem ad veræ & incorruptæ Religionis tutelam quam diutiſſimè conſervet, ut ad ſubditorum ſalutem, incrementum & ſtatus publici tranquillitatem in omni proſperitatis genere extremam ſenectutem attingere poſſit.

F I N I S.

MAN-

MANTISSA CARDIANASTROPHES ADMIRANDÆ

Seriùs tranſmiſſa.

CUm CORDIS Nobilitas, cujusque illud æſtimii deputandum ſit, in præcedentibus de CARDIANASTROPHE tam ex libro Scripturæ, quàm Naturæ principum Philoſophiæ ac Medicinæ teſtimonio usque affatim à Nobis ſtabilita ſit, atque in eo hujus rei cardo adhuc verſetur, utrum CORDI in opere ſanguificationis humano corpore perfectis ſuis organis jam inſtructo principatus ſeu ſtatus Monarchicus debeatur, an ſecus? non immeritò quæritur: Cuinam parti an affirmativæ, an negativæ ſubſcribendum ſit? Nos affirmativam tenentes ſequentibus probamus ratiociniis.

Primò, ad quamcunque partem omnis chylus adducitur, ut in ſanguinem mutetur, illi principatus debetur in opere ſanguificationis.

Atqui ad COR omnis chylus adducitur, ut in ſanguinem mutetur. E.

CORDI principatus debetur in opere ſanguificationis.

Major patet, quia chylus proxima eſt materia, ex qua Sanguis conficitur omnium conſenſu.

Minor probatur, quia omnis chylus per ductum lacteum thoracicum à Pecqueto & Bartholino inventum ad Cor defertur.

Sed hîc excipiunt alii; Non admitti, chylum in tranſitu cordis in alimentum univerſi corpoirs transmutari ope fermenti vitalis in corde reſidentis, quia ibi nulla adeſt mora pro chylo in ſanguinem mutando, ſed perpetuus Euripi motus, adeoque dicunt. Cor ſaltem organum eſſe, per quod tantum trajicitur Sanguis ad ſuſtentandas corporis partes, non verò in Cordis ſubſtantiâ vitæ principium contineri poſſe, quæ tam eſt craſſa & indiſpoſita; aut quomodo hoc viſcus cæteris partibus vitam largiri aptum ſit, cum illud præter contractionem, quâ ſanguinem è dextro ventriculo ſuſceptum ex venâ cavâ per auriculam dextram ad venam arterioſam & ex hâc per pulmones ad arteriam venoſam & tandem in ventriculum ſiniſtrum atque ex hoc in arteriam aortam expellit, nihil alias poteſtatis in reliqua corporis membra habeat.

Verùm, ſi COR nudum colatorium vel trajectorium totius Maſſæ Sanguineæ foret, quid opus fuiſſet, Naturæ ſolertiam tam admirandum ac nobile parenchyma peculiare vaſis majoribus quàm in ulla corporis parte, inſtructum formaſſe, nuda vaſa ſatis fuiſſet procreaſſe; nec Natura in præſenti ſubjecto tam ſollicita fuiſſet pœnitudine poſt commiſſum errorem in fabrica cordis ducta in correctione vaſorum cordis naturali ſitu ac ordine per corpus transmittendorum, in cordis exitu pollicis latitudinem æquantium. Nec obſtat ſubſtantia cordis craſſa, cerebri enim craſſior eſt, quis tamen negabit, in ſubſtantia cerebri ſpiritus generari animales? hæc cordis craſſa & compacta ſubſtantia confirmat potius quàm deſtruit noſtram ſententiam; in hac pe-

peculiare gliſcere fermentum vitale, utpote Vulcani examini quoque hæc expoſita, mirum, quantam ſalis volatilis præ cruore exſiccato & reliquis viſceribus etiam deſtillationi commiſſis ſuppeditet copiam. Prætereà in elaboratione Sanguinis à Corde perficiendi nulla opus eſt mora, ſed indeſinenti motus continuitate. Scilicet, chylus maſſæ ſanguineæ in corde mixtus ſolutionem, rarefactionem, blandam ebullitionem patitur & fermento ejus vitali imprægnatur, accedente cordis motu, & ſpirituum vitalium inſito lumine præditorum operatione, nec non ipſis principiis chyli activis. Coctio incipit in dextro cordis ventriculo, & deſinit in ſiniſtro pulmonibus etiam ſuum ἐπίβαλλον μέρος. conferentibus in tranſitu. Reliquæ coctiones placida delectantur quiete ac mora, circa crudiora occupatæ. Unde CL. Helmontius in Blas. Human. §. 24. Fermentum ſiniſtri ſinus, inquit, non niſi lenta tarditate ſanguinem ſuum tranſmutaret, pigreque nimis tranſmitteret quoquò verſus, atque idcircò importunis ſpirituum neceſſitatibus non ſatisfaceret. Fingamus utrem odore imbutum, impleri autem liquore ad ſui dimidium. Vix liquor ille rapiet lagenæ odorem; ſin verò concutiatur, confeſtim quoque odor ille per minima liquoris ſe ingerit. Sic nimirum fermentum vitale ſiniſtri ſinus per motum cordis ſtatim ſanguini communicatur, eumque ad feſtinam obedientiam ſuæ impreſſionis cogit. Lumen enim à Lumine facile accenditur. Ideoque & ſanguis jam animatus facile ſolaris illius lampadis lumen arripit, & in ſobolem ætheream adſciſcitur. Dicant mihi contrariæ opinioni addicti utrum ſanguis juxta illorum ſententiam a ſanguine elaboratus in quiete perficiatur, an motu etiam non in-

terrupto? prius facile non admittent; Ergò poſterius, & ſic reſponſionem ſibimet ipſis dabunt.

Perfectionem autem ſanguini COR tribuit non certis aliquot horarum intervallis, ſed vice repetitâ. Quemadmodum Ars Chymica ſuum opus non unâ perficit operatione, nec uno vaſe, aut uno momento, ſed longa moræ intercapedine utitur, dum modò ſublimationem, modo deſtillationem, modo digeſtionem, modo rectificationem, modo cohobationem, modo filtrationem &c. inſtituit; ita etiam Natura in elaboratione Nectaris vitalis diverſo modo eſt occupata.

Sed ubi nulla fit excrementorum ſeparatio, ibi etiam nulla fit coctio.

Atqui in Corde nulla fit excrementorum ſeparatio. E. in corde nulla fit coctio.

Major conſtat, quia nulla coctio fit, niſi prævia excrementorum ſegregatione.

Minor probatur, quia COR nulla circa ſe habet poſita excrementorum receptacula in vicinia, quemadmodum apparet in jecore.

Verum nulla pars in toto corpore reperitur, ſive nobilis ſive ignobilis fuerit, quæ non pro excrementorum ſanguinis ex corpore elibratione & ſeparatione deſudet. Et ut elaboratio ſanguinis inchoatur in Corde & continuatur in arteriis; ita & non in Corde ſolum, ſed in arteriis quoque ſeparantur excrementa, dum Sanguis circulari motu defertur per habitum Corporis, inutilis tenuior pars per ſudorem & inſenſibilem tranſpirationem ejicitur; Dum per venas redux Sanguis ad Epar defertur, ſecedit tenuis bilis in veſiculam fellis, craſſior in jejunum; Et in Lienis parenchymate craſſiora Sanguinis recrementa talem διάθεσιν acquirunt, ut poſtmodum etiam in locis convenientibus ſeparari que-

queant. Seroſa deponuntur in Renes, & fuliginoſa per Pulmones diſſiantur.

Sed, Sanguinem eſſe primam particulam noſtram genitalem & animatam, nullus Anatomicus negabit. Is enim in generatione pulli primus conſpicitur, idque non ſolum in pulli, ſed in omnis fœtus animaliumque conceptu primò contingere, cuivis obvium eſt. Apparet enim ab initio punctum rubrum ſaliens, veſicula pulſans, fibræque inde deductæ, ſanguinem in ſe complectentes. Et quantum ex accuratâ inſpectione diſcernere licuit, fit ſanguis, antequam punctum ſaliens efformatur. Jam verò, quod exiſtentiâ prius eſt, non poteſt eſſe effectus Ejus, quod eſt poſterius.

Verùm, diſtinguendum eſt inter Corpus conſtituendum & adhuc imperfectum nondum ſingulis partibus officium ſuum ac uſum obeuntibus, & ſic concedimus ſanguinem videri primam particulam noſtram genitalem; (ſed quid papulæ illæ poſt conceptionem ſtatim in utero apparentes, ex quibus ſtillat humor iſte cryſtallians genitalis, ad hoc dicturæ eſſent?) Et inter corpus jam conſtitutum & organis ſuis inſtructum, de hoc negamus, ſanguinem eſſe corde priorem. Deinde diſtinguimis etiam inter cauſam ſanguificationis internam & externam ſeu organicam. Interna eſt Spiritus vitalis, quo Anima ut inſtrumento ſuo proximo, cum fermento Cordis vitali utitur, ad ſanguinis elaborationem in Corde perficiendam; Externa ſeu Organica COR eſt, prout conſideratur ut parenchyma ſpiritu vitali, fermento vitali ac vaſis majoribus præditum. Sunt enim, ut Galenus docet de differ. Morbor. cap. 6. In quolibet organo quatuor partium genera, quædam per quas actio perficitur, ſic per fermentum vitale Cordis Sanguis acquirit perfectionem, quædam ſine qui-

 bus

bus perfici non poteſt & ſunt Spiritus vitalis & motus Cordisquædam per quas commodiùs, & ſunt Cordis, ventriculi & vaſa naturaliter diſpoſita; &c.

Deindè, Ad quamcunque partem Sanguis venoſus cum lymphà in extremitatibus aliisque partibus remotis ſpiritibus & calore nonnihil exhauſtis ad novas vires acquirendas revertitur, illud eſt primarium ſanguificationis organum.

Atqui ad COR ſangvis venoſus cum lymphâ in extremitatibus aliisque partibus remotis, ſpiritibus & calore nonnihil exhauſtis ad novas vires acquirendas revertitur. E.

COR eſt primarium ſanguificationis organum.

Minor probatur, quia COR ſanguinem non ſolùm perficit alimentarium ex chylo, qui ex glandulis lacteis per thoracicas lacteas cum ſanguine venoſo in axillaribus miſcetur, & primò in auriculam dextram, ex eâ in dextrum ventriculum deponitur, ſed & ſanguis venoſus in venis capillaribus exhauſtis ſpiritibus ad Cor revertitur prout & lympha ad novas vires acquirendas eò reducitur.

Sed licet & hoc concedatur, quod ſanguis, ſi diu à fonte hoc eſt à Corde in exterioribus partibus moratus ſpiritibus orbetur, ac niſi novo imbuatur ſucco tandem marceſcat; tamen non conceditur in circulatione ſanguini illam refectionem accedere â Cordis ſubſtantiâ; ſed potius à motu, qui circa Cor major eſt, quàm circa reliquas partes.

Verùm motus hic ſaltem eſt accidens nihil conferens ad rei perfectionem, niſi nova ſubſtantia ſeu novum Cordis fermentum accederet ſpiritu termentali inſtructum; Et ſi motus hic ſufficeret, cur in motu ſanguinis ni-

nimio à cauſis externis concitato novas non acquireremus vires?

Tertiò; Quodcunque eſt Principium radicationis venarum & Arteriarum, illud etiam eſt primarium ſanguificationis organum.

Atqui Cor eſt principium radicationis venarum & Arteriarum. E.

Cor eſt primarium ſanguificationis organum.

Major probatur, quia venarum & arteriarum officium eſt ſanguinem abducere ac reducere pro univerſi corporis nutrimento.

Minor probatur, quia in Corde maximus eſt truncus venarum & arteriarum.

Concludimus igitur ſequenti ratiocinio.

Quæcunque pars eſt primarium ſanguificationis organum, illi debentur omnia illa elogia in præcedente Cardianastrophe a Nobis adſignata.

Cor eſt primarium ſanguificationis organum ut ſuprà evicimus. E.

Cordi omnia illa debentur elogia ſupra adſignata.

FINIS.

JEREM-

JEREM. XVII. 9.

COR עקב ſupplantativum. Luth. Trokig. Gl. es iſt ein verzweifelt boſe Ding. Piſcator Tuctiſch / Krumb / geneigt zu untertreten. al. betruglich / macht ſtol pern / wie man einem ein Bein ſtellet. Tremell. fraudulentum. Vulg. pravum. LXX. & Arabs profundum. Chald. doloſum. Syr. durum Cor. לב inverſum fit בל omnia confundens בלל

PErverſum inverſum eſt Cor, dum ſurſum atque deorſum
 Vertitur, & cono non niſi dextra petit.
Monſtrum horrendum, informe, ingens, cui lumen ademtum.
 Monſtroſa oſtendit forma, ſtupenda ſolo.
Quæris Naturæ cur ſint deliria? cauſam
 Autorem noli quærere, crimen erat.
Perrarum Exemplar tibi ſiſtit acumine raro
 Hoffmanni ingenium, dextra perita, Liber.
Θαῦμα hoc θαυμάσιον perverſa inverſa recenſet.
 Cor, monet, una Dei ſit maneatque domus.
Sitque Fides, ſit Amor, ſit Spes recti incola Cordis,
 Præmia nec ceſſent, gloria, vita, ſalus.

P. Hall. Saxon.

JOHANNES OLEARIUS, D.

F SA

LO

S A L O M O N

in

ECCLESIAST. Cap. VII. 30.

Solummodò hoc inveni, quod DEUS Hominem rectum (יָשָׁר) æquum, ſimplicem, gratum, probum fecerit: Et ipſe ſe infinitis miſcuerit quæſtionibus; ut habet Vulgata. Vel juxtà Ariamont. Et ipſi inquiſiverunt computationes.

id quod Lutherus vertit:

Ich habe funden / daß GOTT den Menſchen hat auffrichtig gemacht / aber Die ſuchen viel Kunſte.

F*inxerit ut* rectum *Divina Potentia* pectus
Mortali, & dederit ſemina larga boni;
Hoc tamen in latus ars torquet fucata ſiniſtrum,
Perverſi mores, verſaque Corda notant.

In commendationem præſentis Cardianaſtrophes Phyſicæ-Moralis ſatis curioſæ αὐτοσχεδίασμα hoc adjecit

JOHANNES CHRISTOPHORUS HEROLDT,
J. U. D.
p. t. Patriæ Conſul.

I. N. J.

I. N. J.

COr hominis pravum eſt ac inſcrutabile, cordis
Digna fides Plaſtæ ſi redhibenda DEO.
Multa tamen verbi lumen Phyſices & acumen
Suppeditant priſcis abdita temporibus.
Hæc HOFFMANNE aperis & ſic cum magmine laudum
Et genii & cordis nobile ſcrutinium.

Gratulab. f.

GOTTFRIDUS OLEARIUS, D.

ABdita naturæ ſcrutaris, nocte dieque,
Et varias latebras eruis usque bene.
Hæc certè faciunt Medicum mihi in arte peritum,
Hæc Praxi lumen conciliare ſolent.
Perge etiam poſt hac benè ſic, HOFFMANNE, mereri,
Poſteritas grates non ſine laude feret.

Excellentiſſimo DN. D. HOFFMANNO compatri, ac amico ſuo honoratiſſimo, eruditum Tractatum de *Corde inverſo*, evulganti, animitus gratulabatur

GEORGIUS MOEBIUS,
SS. Th. D. Prof. P.
in Acad. Lipſienſi, Facultatis Theolog. Subſen. Ingenuæ Cathedral. Eccleſ. Miſnenſ. Canonicus, & Acad. Decem-Vir.

ESt index curvi rectum, quod cordis imago
Hoffmanni oſtendit *nobile laudis opus.*
Scrutator cordis DEUS eſt: * veſtigia cernit   * Pſalm. 7.
Cum Phyſico Medicus? Theologia docet.
Perſpice, quod ſpeculum cordis monet, atque memento
Sincero ut diſcas vivere corde DEO!

JOHANNES ANDREAS OLEARIUS, D.
A. A. M. A. C.

I*Nverſum pectus* quid ſignat? *pectora* ſignat.
Perverſi Secli. *Pectora recta* precor!

Excell. DN. Autori
de Scripto Cardiologico gratulab.
f. Hallis

M. ANDR. CHRISTOPHORUS
SCHUBARTUS,
Paſtor ad Div. Maurit. & Gymn.
Inſpector.

In

In littore Hyberniæ piſcem obſervari, ſcombri magnitudine, cujus cor inverſæ figuræ. Olaus Borrichius *ad* Thom. Bartholinum *centur. 4. epiſt. 92. p. 521. ſcribit.*

Inverſo piſcem miramur corde marinum;
Aſt, hominis ſiſti corda reverſa, magis.
Concio docta præit Medicorum; HOFFMANNUS id effert:
Nil Deus hîc fruſtra nil facit æqua φύσις.

congratulab.

M. JOH. GOTTFR. OLEARIUS.

EN *Terrene tibi, quid vult* Trinacria *Cordis?*
Belle Chriſtiadum, Cor, ſimulacra gerit.
Surſum Corda patent, infra mucrone recedunt;
Ut, quæ ſint Cœli, quærere nos doceant.
Hæc triquetra ſibi Trinunus poſcit Jova:
Pandite mox valvas, Templa ſacrata DEO!
Fulgeat, invictus Fidei, *cum ſanguine tinctus,*
Hic Adamas, fabricæ non ruitura baſis.
Ardeat, incenſus charô fervore *Pyropus;*
Tunc lux lucebit flamma perenne ſacra.
Et vireat, vigeat, nunquam confuſa, *ſmaragdus,*
Spes: *Sic exſurgunt Templa parata DEO!*

F 3 *Sit*

Sit nil inverſum, perverſa inverſa *notabunt*:
Verſum, *nec* Medicus, *nec probat ipſe* DEUS.
Hoc docet HOFFMANNUS Galenus acumine mentis,
Cui manet æternè Nomen honosque ſuum.

obſervantiæ & honoris ergo f.
M. CHRISTOPH. LUCHT,
Diac. Ulr. Sup.

QUid *cor inverſum? perverſi cordis* imago,
Cui non *dextra* ſatis, ſæpe *ſiniſtra* placent.
Egregius multos inter ſolersque miniſter
Naturæ HOFFMANNUS monſtrat id egregie.
Sint *inverſa* licet quandoque in corpore *corda*,
Sint *perverſa* modo non ſimul hæc eadem,
Quæ nec verba movent, nec verbera, quin adamantis
Quæ mecum duri dixeris eſſe genus.
Cardiognoſta, DEUS, qui perſcrutatur abyſſum
Humani cordis, corrigat omne malum!

officioſâ manu
honoratiſs. DN. Cognato
ſcrib:
M. WOLFG. MELCHIOR STISSER,
Æ. M. A.

Sunt

SUnt hominum in mundo perverſo ſingula verſa,
Mores, ingenium, cultus, abolla, cibus.
Quid mirum, ſi ſe perverſum COR quoque vertat,
Pro RECTO OBLIQUUM ſe ſtatuens oculis.
Laudo vos Medicos: vidiſtis nuper ineſſe
Cor Verſum verſæ mentis in Hoſpitio.
Id dignum viſum, docto ſignetur ut orbi
Signaſti Doctis, docte HOFFMANNE, *viris.*
Hinc tibi laus major, Doctor Clariſſime, ſurgit,
Quam ſi vel centum corpora cœca ſeces.

M. MARTINUS LIPENIUS,
Gymn. Hallenſ. Conrector.

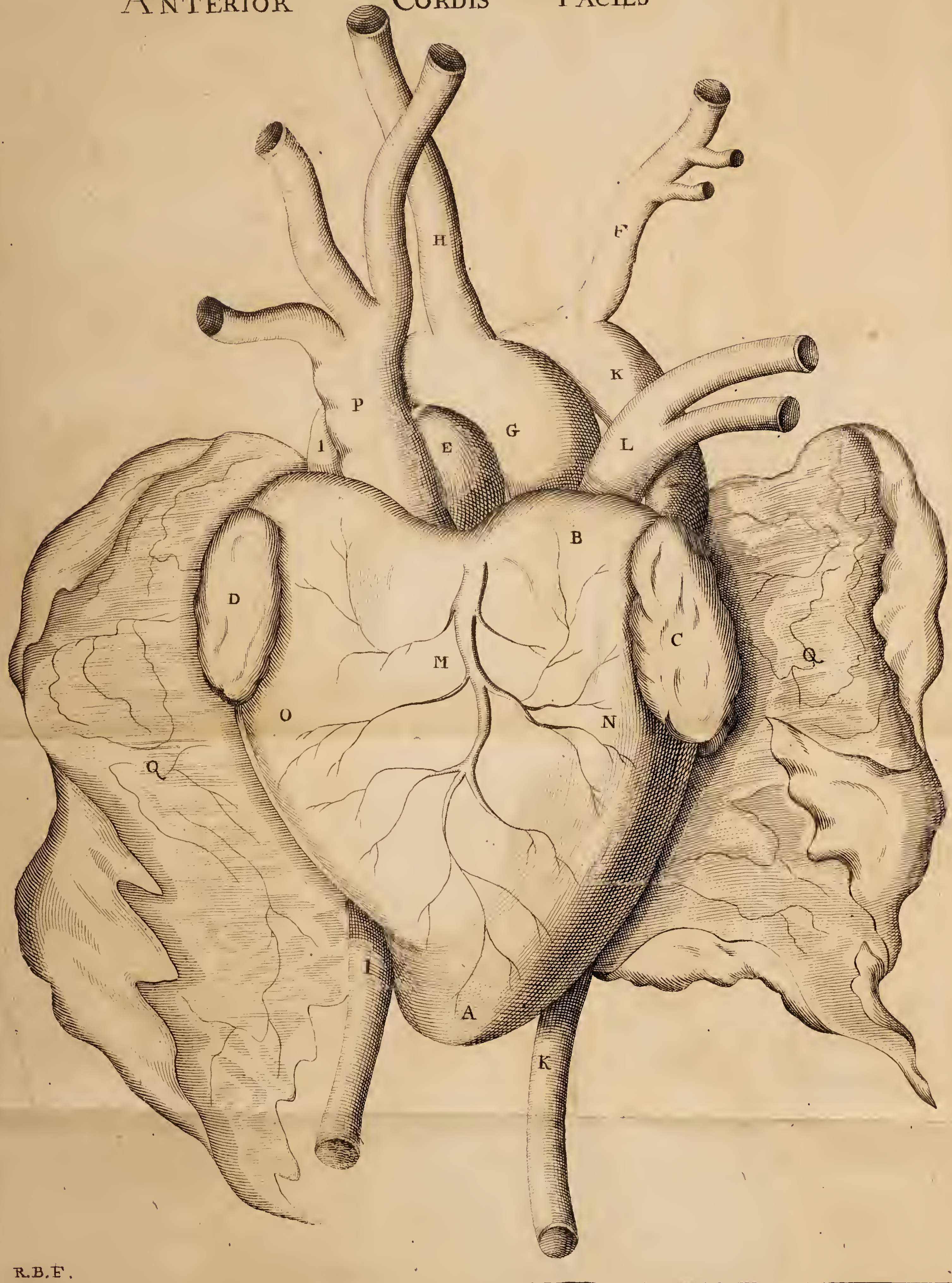
NAturæ miramur opus variantis, & ipſa
Quæ vel in exiguo ſtipite monſtra notat.
Myſta ſagax, ſtupefit Craterus, ſtupet ipſe Machaon,
Exercetque graves res inopina viros.
Spernant iſta licet, quibus eſt audire negatum,
Quorum Phœbeo dogmata rore madent.
Squallida ramoſâ quatiebat ab arbore fructus
Phyllis, &, ô pomum nobile, dixit, edis.
Cui contrà Damon: Quid dentem in pelle fatigas
Stulta? arrodenda eſt ipſa medulla Tibi.
Quis fruſtrà miris credat veſtire figuris
Iſta Creatorem ſic voluiſſe ſuum?
Altius exſurgas fas eſt: Myſteria mundus
Quot fovet, indocili non penetranda manu!

Eja

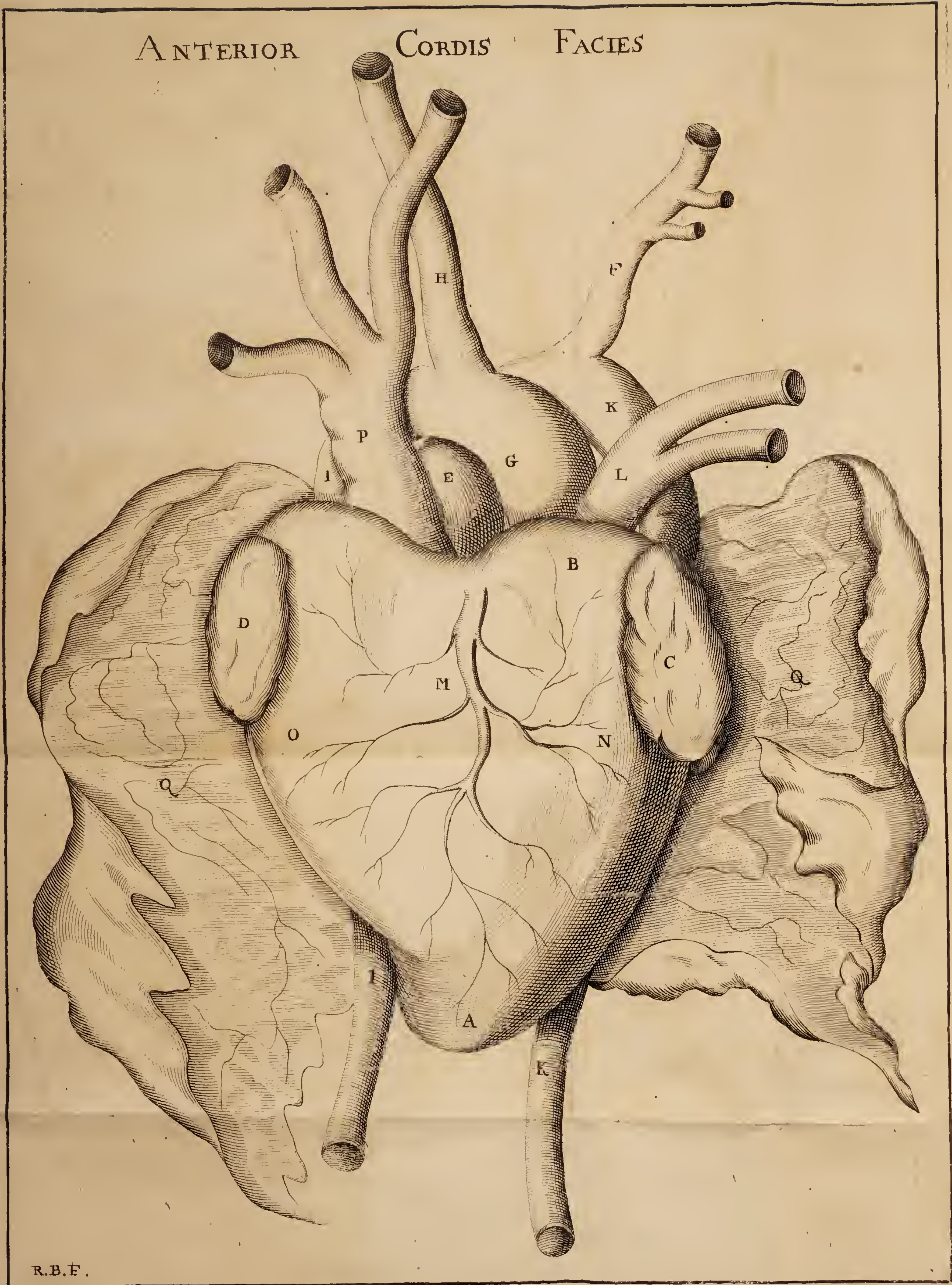
Eja ades, & pronus, qui rectum in corpore recto
Cor geris, inverſi tmemata CORDIS ama.
HOFFMANNOQUE, iſtum cujus mens dædala tantâ
Parturiit fœtum ſedulitate, ſave.

Patrono ſuo Magno
L. Mque ponebat
DAVID CHRISTIANUS
ZEISSIUS.

Anterior Cordis Facies

A. *Conus Cordis.*
B. *Baſis.*
C. *Auricula Cordis major, Seu dextra.*
D. *Auricula Cordis minor ſeu Siniſtra.*
E. *Arteria Aorta.*
F. *Truncus aſcendens Arteriæ Aortæ.*
G. *Vena Cava.*
H. *Venæ Cavæ Truncus aſcendens.*
I. *Venæ Cavæ Truncus deſcendens.*
K. *Arteriæ Aortæ truncus deſcendens.*
L. *Vena Arterioſa.*
M. *Vena Coronaria.*
N. *Dexter Cordis Ventriculus.*
O. *Siniſter Cordis Ventriculus.*
P. *Arteria Venoſa.*
Q. *Pericardium.*

A. *Conus Cordis.*
B. *Baſis.*
C. *Auricula Cordis major, Seu dextra.*
D. *Auricula Cordis minor ſeu Siniſtra.*
E. *Arteria Aorta.*
F. *Truncus aſcendens Arteriæ Aortæ.*
G. *Vena Cava.*
H. *Venæ Cavæ Truncus aſcendens.*
I. *Venæ Cavæ Truncus deſcendens.*
K. *Arteriæ Aortæ truncus deſcendens.*
L. *Vena Arterioſa.*
M. *Vena Coronaria.*
N. *Dexter Cordis Ventriculus.*
O. *Siniſter Cordis Ventriculus.*
P. *Arteria Venoſa.*
Q. *Pericardium.*

25